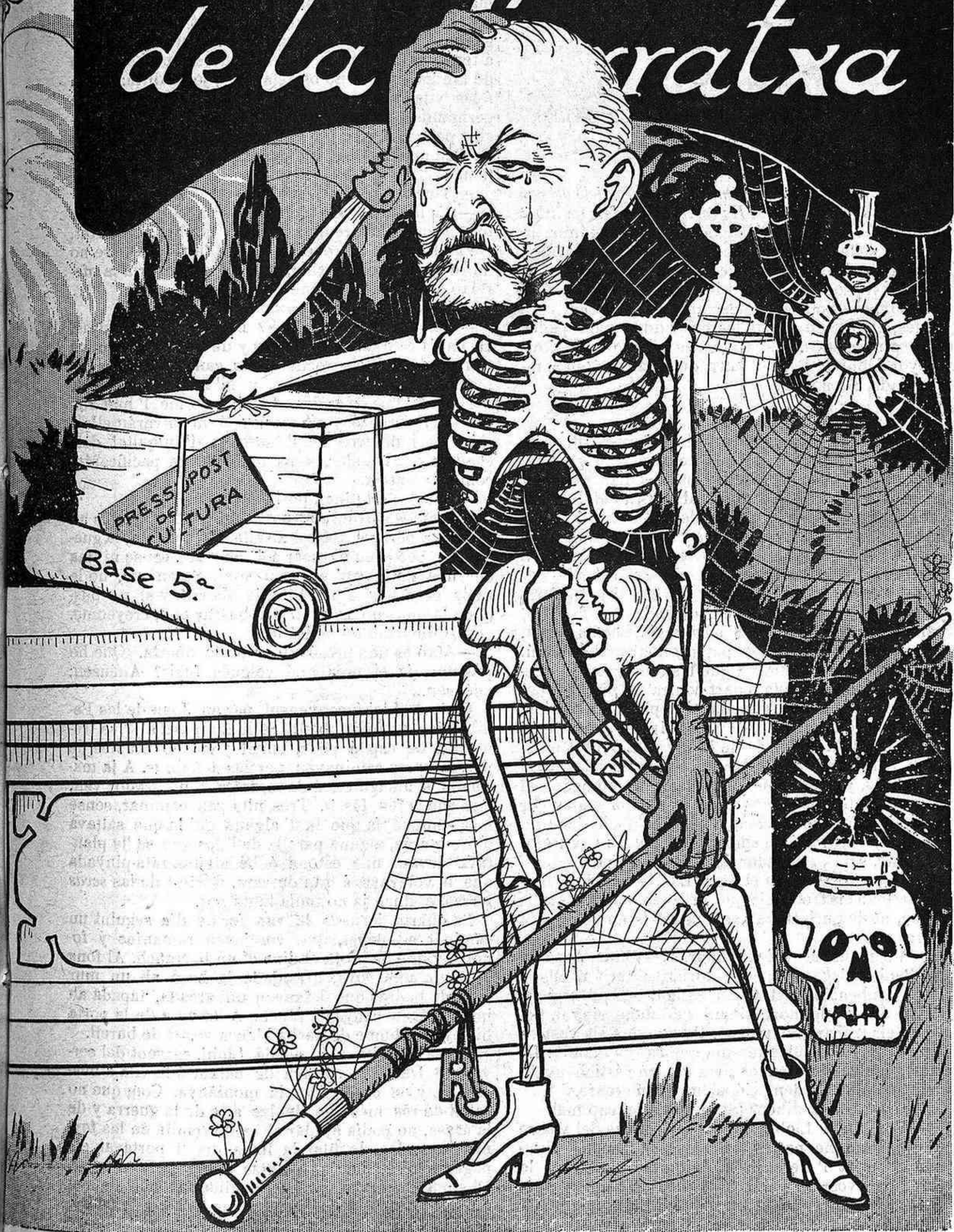
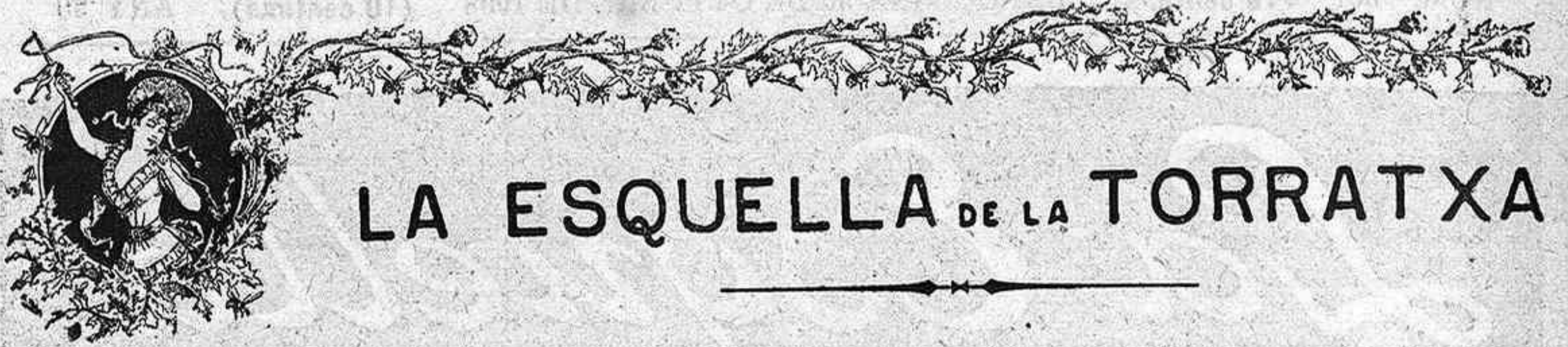

La Esquella de la ~~Tr~~ratxa

«¡Qué solos, Dios mío,
se quedan los alcaldes dimisionarios!...»

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRONICA

RELACIÓ

DE LA FETA D' AQUELL PRÍncep GALÉS,
QUI'S TORNÁ EREMITA.

(No fa gayre que s'ha comprovat la repetició del cas del OSSIÁN, á Inglaterre. Ha sortit també fals un llibre d'antiquíssimas historias galesas que un anónim anglés del sigle passat doná com autènticament traduïdas del primitiu idioma cémrich. Apócrifas y tot, com las rapsodias del bard inventat pel poeta Macpherson, son bonicas; potser més que si fossin veritables, perque un artista las ha pulidas y apropiadas als nostres gustos. Una d'ellas es la historia del jove senyor Llohí de PONT-Y-FRIT, que ara llegireu compendiada, si os plau.)

••

A la cambra major del castell de Pont-y-frit, el senyor s'ha quedat tot sol arracerat á la vora de la llar, mitj ajegut al escó. Els servents han desparat la taula del convit, que ajuntá al entorn del duch els seus fidels capitans, y que ha deixat un tuf de viandas rostidas. El senyor es jove y malaltís; endormiscat cova la fartanera que li costa de pahir. Un cop á la paret el desperta. A la viga mestra, fumada per las teyeras, branda una sageta que han tirat de fora, y que ha traspasat la pell adobada del finestró, pera clavarse al sostre. S'alsa, crida, acudeix gent, corren homes armats pels patis, y no troban á ningú. No's passa una senmana que las tenebras y el misteri no llensin sageta ó dart contra el príncep, pel qui la negror ja no es buyda, sino plena, atapahida, d'ulls encesos per l'odi, d'archs tivants que al mitj tenen la punta esmolada de la sageta á punt d'enjegarli. S'ha tornat á quedar sol, ben guardadas totas las portas, y dona toms per la cambra remugant la por, aturantse als recóns ahont li sembla endevinar gent ajupida que l'aguayta pera tirárseli demunt. Ab aixó, entra á la cambra en JOAN DE LAS PENITENCIAS, sant predicador de la fé del Crist.

—Ja ho veyeu—diu el duch Llohí—fins aquí dintre arriban els trets dels que'm volen matar. Y no'ls trobo, no'ls puch trobar; sembla que s'amaguin sota terra.

—Veig que os volen matar, sí,—diu en Joan de las Penitencias.—Vos els voldriau matar á n'ells, y no'ls trobeu. Es just. Quan estigueu pacificat y resignat á rebre la mort, vingui per ahont vingui, llavors els trobareu d'un cop. Perque tots els vostres enémichs s'enclouhen en un, que es vos mateix. La mort, que ve de Deu, es pera vos un cástich avuy; demá será una redempció, si'm voleu creure.

—¿Un cástich, diheu? ¡Si jo no he fet cap mall!

—Vos, duch Llohí, porteu las culpas del vostre llinatge com ne porteu las taras y la fesomia. Si no heu rebutjat l'herencia d'iniquitat, vostra es la culpa dels vostres pares. Vos heu de respondre de cada vida que van pendre, de cada familia que per

ells va patir fam y fret. No's trenca debades la germandat dels homes y are ja som al día de la justicia. Avuy, avís del voler diví, han clavat al sostre la sageta que demá os clavarán al cor. Pero, encare sou á temps de salvarvos. Si no tinguéssiu por; si el pes de tantas culpas no os aclaparés, jo os diria: sortiu á las vilas y als camps, veniu ab mí á predicar la germandat en el Crist: aném á buscar, no als assessins pera matarlos, sino als archs estirats per la ma de Déu que'ns han de pendre la vida qu'ell ens doná...

—¡Tinch por! ¡Tinch por!

—¡Es la culpa! ¡Os dich qu'es la culpa la qu'os té esporuguit! Mireume á mí: jo ho he llensat tot. He sortit ab la ma oberta oferint la riquesa, are no'm resta més que la vida, y ab la ma oberta la ofereixo á qui me la vulgui.

—¡Tinch por! Tinch por!

—¿Sabeu d'ahont vinch? Del Plá de las Pedras. Hi havia centenars d'homes y de donas asseguts á terra, adorant els rochs alsats, cantant himnes demoníachs. Jo els he parlat, y m'han respost á renechs y á cops de pedra. La vida no me l'han volguda. Hi tornaré, y els salvaré, ó'm salvarán ells á mí... Despulleuvos de l'herencia d'iniquitat, dels capdals y del poder, y las tenebras se pacificarán, com vos mateix.

—¡Tinch por! ¡tinch por!

—Donchs sortiu, sortiu d'aquí, y amagueuvos ab la vostra por, sol, tot sol ab ella. Cara á cara, la guanyareu, pero heu d'esser sol, ben sol, sense ni una engruna de lo qu'are sou aquí. Sereu vos, no la rama esquifida d'un llinatge aborrit, y si no busqueu la mort no os vindrá á buscar ella; creyeume.

—¿Cóm, cóm ho podré fer?

—Aixó es una presó ab la porta oberta. ¿Que ho preguntaria el pres que volgués fugir? Anéusen; anéusen...

El duch Llohí, convenut per en Joan de las Penitencias, va fugir ab ell. Se li agrapava al bras tremolant de cap á peus, suant y entrebancantse de por, mentres caminavan per las tenebras. A la matinada s'amagaren á la barraca d'un pastor vell, fins que's féu fosch. Tres nits van caminar, sense més companyia que la d'alguna guilla que saltava d'un marge, alguna parella de llops que se'ls plantava devant una estona ó bé alguna rata-pinyada que'ls voleyava á ran de cara. Sortint de las sevas terras, el duch ja no tenia tanta por.

La quarta jornada la van fer de día seguint un caminet assoleyat, que vorejavan romaníns y fonolls, y que'ls porta endins d'un barranch. Al fons hi havia una cova, arranjada la boca ab un mur sech de pedras que deixavan un'arcada, tapada ab una porta de canyas y fanch. A la vora de la porta hi seya un home de barba blanca vestit de burell.

Ab el eremita s'hi quedá Llohí, servent del servent de Déu. Se cuydava de baixar á la vila á buscar pa, y de córrer per la montanya. Com que no sabia de res més que de las arts de la guerra y de la cassa, no podia ajudar al sant eremita en las feynas menudas de filar la llana que li portavan els pagesos ó de buscar plantas bonas pera menjar. D'amagat matava aucells y conills, pel gust de matar, ab paranyes enginyosos y fins á cops de pedra.

Un dia 's va trobar ab una cassera. Era el senyor de l' encontrada, ab la seva filla la princesa Dayna, rossa com un fil d' or, y un gran seguici. Li van donar un' assagaya, y matá un singlar á vint passas. El senyor, encantat de tanta destresa, se l' emportá al castell y li encarregá las casseras. Al cap de tres anys, Llohí era marit de la princesa Dayna. Al cap de sis anys era senyor de l' encontrada. Al cap de deu anys, morí misteriosament, passat de part á

part per una sageta, un vespre que guaytava á la murada.

Y la gent de Pont-y-frit, al trobarse sense senyor, ne proclamaren un altre del mateix llinatge, geperut y dolent, que 'ls va fer patir moltíssim més que 'l que se 'ls havia perdut.

La crónica apócrifa acaba aixís: «Matém als enemics que portém en nosaltres mateixos y ens deslliurarem del cástich, no esperant que 'ns el im-

EL DISCURS DEL BATLLE

Ab tant bon apuntadó
com diuhen que va tení,

no es extrany que l' interi
sapigués bé la llissó.

sin de fora. El pecat, que té per senyal la por, se perpetúa mentres no 's purga ab la pena. Siguém justos, y no 'ns farán falta soldats que 'ns guardin, porque no tindrem por. Amén.»

TULP

MARE MÍA!...

Jo vindria á agenollarme,
jo 't resaria oracions,
jo en jardí transformaria
eixa tomba en que tú dorms,
si pogués, mareta meva,
desvetllar ton etern son,
si mon condol y tristesa
s' allunyés ab ton recort...

Ay! Si no sigués mentida
tot lo que 's fa en aquest món;
si mas llágrimas poguessin

DIUMENGE, Á «LAS ARENAS»

EN MAURA: —Don Angel, en aquest temps no dona gens de gust estarse á l'ombra...

EL CATALÁ: —Ah, no?... Donchs, sapiguentho, ¿per qué hi envía als nostres periodistas, vosté?...

deslliurarte de la Mort
que crudelment t' agarrota
sens pietat ni compassió,
robantme ta companyia,
deixantme en la terra sol;
si tot aixó fos possible,
si, al fi, el fillet de ton cor,
pogués, ab prechs ó bé ab llágrimas,
donarte vida altre cop,
jo vindria á agenollarme,
jo 't resaria oracions,
jo en jardí transformaria
eixa tomba en que tú dorms.

MANEL NOEL

¡Cosas d' Espanya!

—¿Ja ha vist el festival escolar?—me deya el diumenge á la tarde un ciutadá d'aquests que, ni que 's tracti d'un incendi esgarrifós ó d'una execució capital, mentres sigui gratuít, no deixan perdre cap espectacle.

—No, senyor—vaig contestarli:—no l'he vist. Pero he llegit una circular de la Direcció general d'Instrucció pública sobre la materia...

—¡Ah!—seguí dihent el bon senyor, manotejant ab entussiasme.—Ha sigut una cosa magnífica. ¡Hagués vist aquells nens y aquellas nenas, arrengrerats al llarch dels passeigs, esperant l'arribada de las regias personas!... ¡Hagués vist la formalitat ab que 's feyan cárrech del seu paper, tiessos com un fus y desafiant la inclemencia del temps, que semblava estar empenyat en deslluhir la festa!...

—Qüestió de gustos, amich meu—vaig replicarli. —¿A vosté li ha agradat molt el festival infantil?... A mí m'ha impresionat més la lectura de la circular de que li parlava.

—¿Sobre qué diu qu' es la tal circular?

—Sobre aquestas festas que á vosté tant l'engrescan y 'l trasbalsan. Procedeix, com li he dit, de la Direcció general d'Instrucció pública y va dirigida als Inspectors de primera ensenyansa y als Rectors de las Universitats. ¿Vol que n'hi llegeixi alguns trossos?...

—A veure.

—La circular, segons diu en el seu comensament, té per objecte evitar «el daño que á la dignidad de la escuela y de la función educadora se ocasiona en toda fiesta en que se hace objeto de espectáculo público á maestros y alumnos, con olvido del profundo respeto que á unos y á otros se debe guardar...»

—¿Aixís comensa?

—Aixís. Y segueix dihent: «Nada justifica aquellos festivales... que usurpando el nombre de las escuelas y á su amparo se idean y realizan, no para los niños, sino para los que van á contemplarlos...»

—¡Anda, salerol!... Aixó casi va per mí.

—Oh!... Esperis, esperis. «El mal mayor que puede causarse á la escuela y á su noble función educadora, como también al respeto que exige la dignidad personal del maestro y la del niño, por indefenso más sagrado aun, será el de obligarles á que, abandonando la reposada y serena esfera en que su vida de trabajo se desenvuelve, vengán á ser espectáculo de la muchedumbre...»

—Francament; no veig que un senzill festival pugui ser una cosa tan vituperable...

—¿No?... Ja li dirán de missas. Vaji escoltant: «A principios de orden tan superior hay que agregar otros muchos de los que existen para no permitir que los alumnos de las escuelas públicas se exhiban de este modo, como son los graves peligros á que en tales fiestas se expone su salud física y su educación

moral, ora contribuyendo con aparatosas manifestaciones á desarrollar el sentimiento de la vanidad y el gusto censurable de la ostentación, ora creando enojosas rivalidades...»

—No 's mossega la llengua, aquest mestrel...

—Per quins motius, segueix dihent, «esta Direcció no puede negarse á prohiar y amparar al maestro y al niño contra todo lo que sea presentar á uno y á otro en espectáculo público, en ruidosas fiestas llamadas escolares...»

—¡Sambombal...

—Y á continuació afegeix: «No habiendo, por otra parte, prescripción legal alguna que confiera á las autoridades que intervienen en el régimen administrativo y docente de la enseñanza atribuciones para imponer á los niños y á los maestros de las escuelas públicas otras tareas que las establecidas por los reglamentos... considera esta Dirección general que las corporaciones oficiales, las Juntas locales de primera enseñanza y las provinciales de Instrucción pública carecen de facultades para autorizar y más aun para disponer que los niños inscritos en las escuelas públicas tomen parte en festivales que hayan de celebrarse como espectáculo ó con ocasión de otras funciones públicas.»

—La xurriacada es de órdago!

—Més ho es encare l'espatech final. Veji qué li sembla: «Esta Dirección ha acordado autorizar á los maestros y maestras de las mencionadas escuelas públicas y á los inspectores de primera enseñanza para que se abstengan de intervenir en los actos que quedan expresados y en cualquiera otro que no sea propio y peculiar de la enseñanza...»—

Al arribar aquí, el meu interlocutor que, en mitj de tot, es un home honrat, va mirarme sorprés, al·lat, com si despertés d'un somni.

—Y donchs—va dirme,—si la Direcció general d'Instrucció pública ha ordenat aixó; si entre las disposicions vigents hi ha realment aquésta, ¿cóm, per qué, de quin modo s'explica la festa que avuy s'ha celebrat al Parch?...—

¿Qué podía respondre jo á n'aquesta pregunta?

—Amich meu—vareig dirli, arronsant las espatllas y plegant cuydadosament la circular que acabava de llegirli:—¡Cosas d'Espanya!... ¡Cosas d'Espanya!...

A. MARCH

¿TINTORERÍA Ó QUÉ?

Ja ho díu el ditxo: ¿No vols caldo?... Tres tassas.

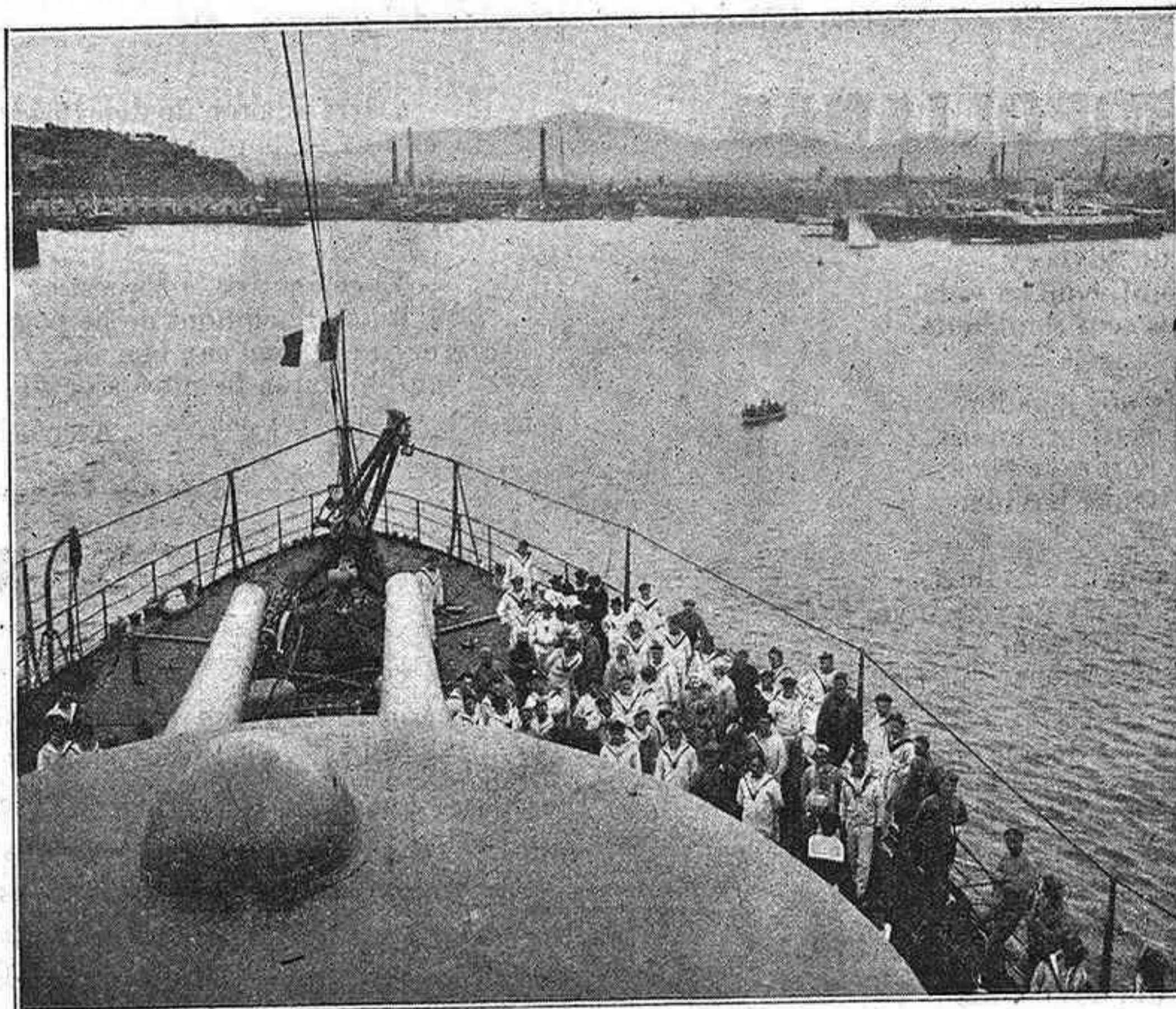
¿L'enquitranat del passeig de Gracia y de la Gran Vía ha sigut un fracás,—fracás previst y que s'anirá posant més y més de relleu á mida que passen els días? Donchs...

«Ante el notario Sr. Dalmau ha firmado el Alcalde la escritura de adjudicación del alquitranado de las principales calles del Ensanche por el tipo de 24,900 pesetas.»

¿No son aixó las tres tassas del adagi, convertidas, per obra y gracia del nostre Ajuntament, en un respectable pilot de mils duros?

*
* *

ELS FRANCESOS Á BARCELONA

La cubierta del acorassat *Patrie*.

CAP AL BALL DE GALA

Diguin la veritat, senyors concejals enquitranadors, ¿cóm s'explican aquestas extranyas pressas, molt páescudas á una malversació, si 's té en compte el deplorable resultat que las probas fins ara efectuadas venen donant?

¿Es potser que hi ha algun amich de *la casa* que té una partida de quitrá que no sab qué ferne, y l' Ajuntament, compadescut dels seus apuros, té la galantería de comprarli, pagantli espléndidament y en bona moneda, sense imposarli més obligació que la d' anarlo escampant... per allí hont li dongui la gana?

*
**

Que sigui ó no sigui aquesta la causa del desatino que tot Barcelona censura ja 'ns guardarem nosaltres d' afirmarho, pero creguin, caballers, que resulta una mica fort aixó de que la ciutat llensi una barbaritat de diners—cinch mil duros ara y cinch mil en l' enquitranat anterior—pera no obtenirne en resúm altra *ventaja* que la de veure com un fanch que avans era d' un color una mica clar se 'ns torna completament negre.

UN DE LA DRETA

—Señora, tendrá V. que taparse un poco... eso: el Gobernador hace cerrar todos los espectáculos del género... ese.

NECROPOLIANAS

A sota d' aquesta creu hi reposa un advocat; no *viurá* aquí, com en vida, enredant als seus semblants.

Era un famós jugador, y perdent, perdent, un día, després de perdre la gana, va perdre també la vida.

Per culpa d' un Sindicat, hi ha aquí, morta de vergonya, la Verge de la Mercé, patrona de Barcelona.

No 'n feu cas de que aquest pobre descansi aquí enmascarat; va morir al Passeig de Gracia damunt de l' enquitranat.

Jau aquí un trist cassador que ¡ay! va perdre la xaveta perque un día dos conills li van robar l' escopeta.

Per enterrá al terrorisme hem preparat aquest sot, ey! si no es qu' ell á nosaltres avans no 'ns hi enterra á tots.

Darré alberch de don *Prudencio*, ex-ídol ex-popular; volía sé *emperador* y á aquí l' han *emparedat*.

El cementiri!... Aquést es l' únich lloch hont no he pogut entrarhi ab el cap ben alt... ¡m' hi varen fé entrá ajegut!

ANTON DEL SINGLOT

GLOSARI

Am la vinguda de Nostres Magestats a Barcelona ens hem trobat amb una cosa molt greu. Ens hem trobat que'ns falta Noblesa pera donar l' abast a les ceremonies, i que estem endarrerits de modos pera complir am tots els ets i uts que les recepcions requereixen.

Enfeinats com hem estat en fer anar fábriques, en fer rodar turbines, en fer moure tallers, no hem tingut temps ni hem tingut humor d' apendre de saludar, de parlar am persones reials, de donar tractament i fer cortesies. Devegades, en un moment donat, s'ha de posar un genoll a terra, i en comptes del dret hi posem l' esquerra, o hi posem les mans en comptes dels peus; devegades no hem de portar guants i ens en posem dos parells; devegades hem de dir Alteza i diem Usia

o Excelentíssima; de vegades no hem de dir res i parlem, i de vegades hauriem de parlar i se'ns posa un nus al coll que'ns el té de venir a treure un mayordomo de cámara. La por de la planxa ens detura. Tenim modes d'estar per casa. L'urbanitat apresada a estudi no'n diu res d'actes oficials, i en haver dit a los pies de V., ja hem de tornar a parlar dels pies, i no podem parlar mai del cap, que és allí ont hi ha la sustancia.

La noblesa antiga, la verdadera, la que sab com se manobra en aquestes festes d'etiqueta, viu retreta en els seus casals: o per cansament de saludar, o per encomiments d'heraldica, o perquè volen distingir, s'han tancat als palaus de Palma, o en els carrerons de la Reforma, i miren passar els sobrevinguts desde'ls finestrals gòtics i no van a les cerimònies; els noms que hi van no tenen títols, i si aviat no hi posem esmena no més podrem donar alguna festa am menestrals enriquits o gent que tingui un uniforme.

Si les festes han de durar, si s'han de fer de tant en tant, necessitem a tota pressa: primer, un mestre: un santiagoista retirat que posi càtedra de saludos, de compliments i de cortesies; després, anar donant reunions aon se puguin ensajar les cortesies que s'han après; i per fi, i a corre cuita, convé, però sense perdre temps, que'l Papa, el Govern o qui li toqui, es deixi de miraments i, pagant lo que sia de dret, ens enviï uns quants comtats, uns quants marquesats, algunes baronies; que faci una bona remesa de grans creus i de grans insignies; que enviï claus als que s'ho mereixin o tinguin disposició a dur-les; que ordenin de Santiago als que's puguin pagar el mantell; que facin grandes a n'els que no ho sien, i que'n gorneixin la Ciutat de l'ornament que necessita pera presentar-se alta i digna.

Si's fa aviat aquesta mellora, farà marxar el comerç i l'industria; les processons seran més lluides, les reunions més distretes, les esqueles mortuories faran més goig a primera plana, i fins les arts hi guayaran posant escuts a les entrades, als cotxes i a les camises.

XARAU

FÚNEBRE

Fantasia

Obríu: soch jo. Deixá ja 'l trist seguici
mon fétre endolat.
¡Oh, morts; al seu la llosa del sepulcre!
dins d' ell hi tinch estada que 'm pertany.
Digueu ¿no m' esperavau, cars espectres,
qu' obert no hi ha el portal?...
No importa; descansau: jo, del sarcófach
esllavissant la pedra, obriré 'l pas.
Oh, no; no us estremíu, creguts tal volta
qu' us vinch á profanar...
Si sanch de vostra sanch vaig dú en mas venas
just es qu' en vostra tomba vulga entrar.
¿Será que, baix els àmbits d' eixa bóveda
no us migra l' anyorar
qu' així, insensiblement, de ma vinguda
no 'us en atalayu ni 'n feu cap cas.
¿No 's cova aquí, l' afecte, a la familia
qu' allá desitjém tant,
puig no 'm veníu á rebre, quant á veure'us
vinch jo, pera donarvos un abrás?
¿Aquí no hi ha esperansas, ni desitjos,
ni amors, ni desenganys?
Oh centre de la mort, cripta callada,

no 'm dol haver vingut, sinó que 'm plau.
Encare en el món ploran sanglotosos
llassats pel greu pesar...

No sé; jo també sento una congoixa
com si 'm dolgués estar d' ells allunyat.
Es qu' en el món hi deixa un tants afectes!
jo, mare hi he deixat.

Oh, mare; si vejéssiu ma gaubansa,
vindríau ben dejorn al meu costat.
¿Quí sab, si 'l desconsol que ara us rodeja
á mi us atansará?

Las penas son mil voltas homicidas,
y son tant greus las vostras que ¡quí sab!...

¡Quín bé que 'm fa 'l silenci que aquí regna!
Las pompas mundanals
quedaren lluny de mí per may més véurelas...
ta lóbrega nuesa ¡com me plau!
Aquí jau lo que fou: Amors, familia
de mos avant-passats.

Aquí un túmbol desert, allá ossamentas,
tot pols, tot un no res, tot olvidat...

Dins l' urna, hi jau la forma encarcerada
del qui 'l ser me doná,

de mí fentne lo qu' era... ¡Tot com passal
lo qu' eras, sí; no soch: de sé he deixat!...

¡Oh, pare; quánt de temps que 'us anyorava!
Recorts sempre vibrants

venían á ferirme la memoria
de la qual no n' haveu fugit jamay.

Mon cor, vos desitjava; y quan venía
el fret jorn de Tots-Sants,

damunt la fatal pedra obturadora

¡Vindré! us hi escribía ab mon pensar.

Y, aquí 'm teníu. Rebutjo la existencia
qu' enllá, pochs n' he deixat,

y aquí descansau tots, tota ma casta...

¡Bé 'm plau, estar tant ben acompanyat!

Així 'l pregón de tú, cambra mortuoria,
mon pit apaybagat

fruirá ta lley suprema y justiciera;

del món, ni recordansa 'n vuy guardá.

Calleu!... ¿Sentíu?... Petjadas. ¿Quí á interrompre
ens vé, la santa pau?

¡Fugíu! Els qu' aquí estém, hem deixat d' ésser...

¿Vida?... ¿Vida?... La vida no 'ns pertany.

Baixan; ¿sentíu?... La tomba jo he tancada,
y algú está devallant...

¿Quí sou, qu' aixís entreu com vaga sombra?

¡Oh, mare! ¿vos tan prompte al meu costat?

JOBICO

PRINCIPAL

Segueix donant bonas entrades la famosa obra *Juventut de Príncep*, que interpreta molt bé la companyia del senyor Jimenez, y que com diguerem es obra d' aquellas que tot Barcelona voldrá anar á veure.

—Tením noticias de que están ja molt adelantats els ensaigs de la obra d' *enredo detectivista* «*El gos de Basqueville*», romanso interessantíssim que forma part de las Aventuras de *Sherlock Holmes*.

—Igualment prepara aquesta companyia, segons informes, la imprescindible serie de *Tenorios*.

Veurem si 's confirman las novas y, en tot cas, els prometo posar els punts sobre las iii, á la mida de las mevas forsas.

LICEO

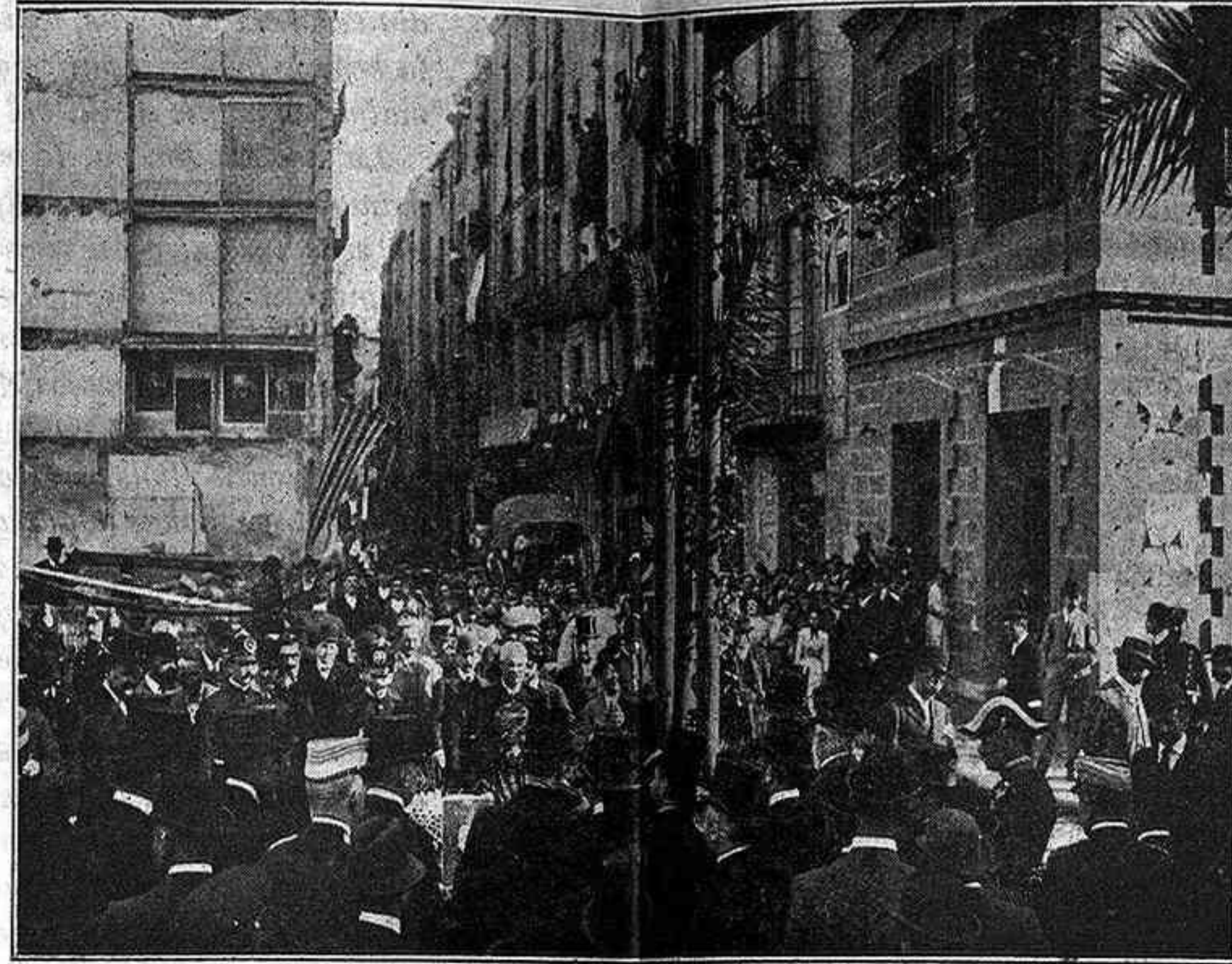
La funció de gala, va anar molt bé.
Es clar, sent regia, per forsa havia d' anarhi.
Els artistes van lluhir molt la veu... y las entiquelas.

La senmana á Barcelona

(INFORMACIÓ FOTOGRÁFICA)

Arribada dels reys al baixador del Passeig de Gracia.

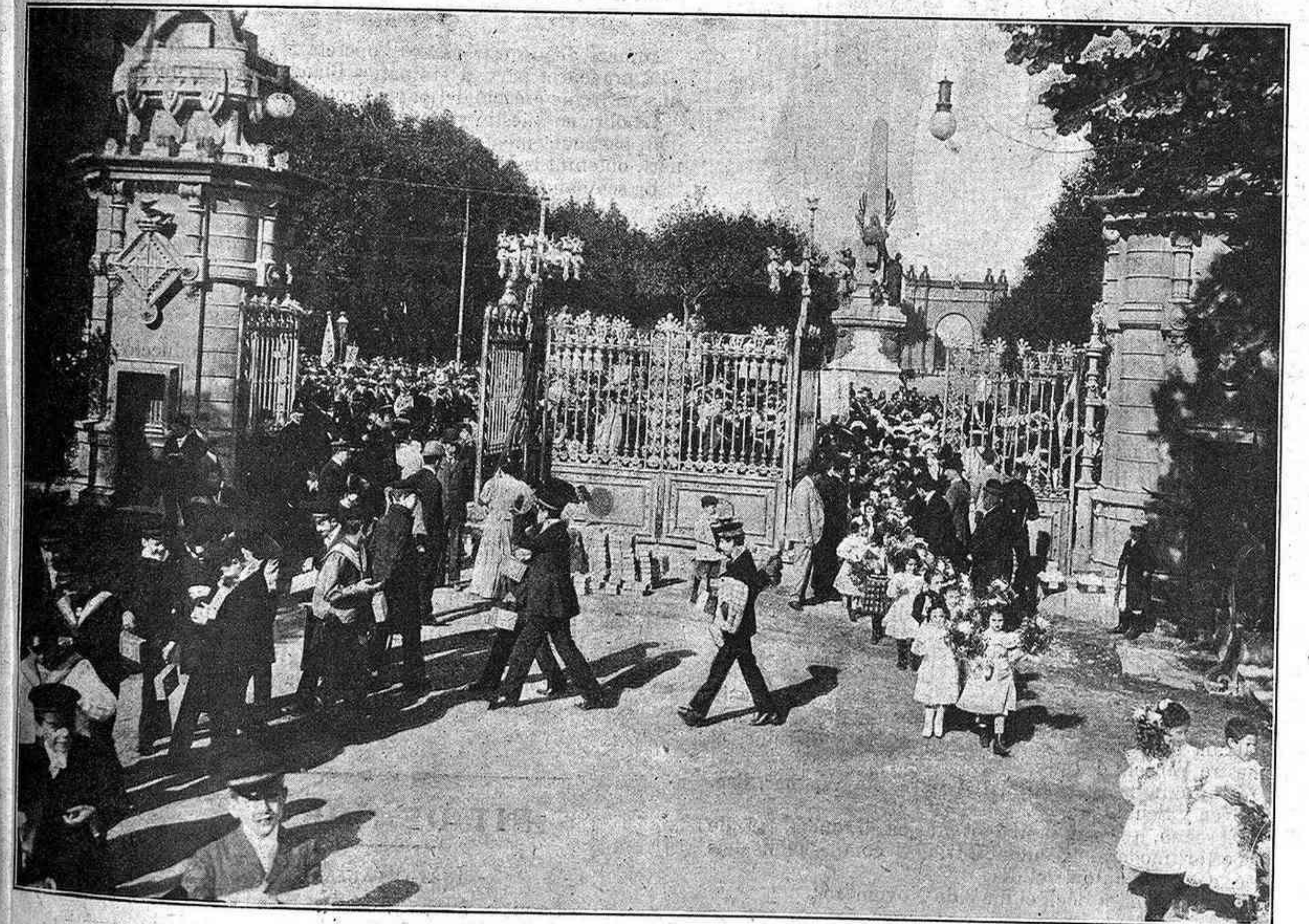
Examinant l' estat de las obrasde reforma del casco antich.

Visita á la *España Industrial*.

El rey recorre el tros obert de la primera secció de la vía A.

El Parch, el día de la Festa escolar.

COSAS DE LA QUITXALLA

—¡Oy, mamá, que á n' els capellans que 's moren no se 'ls hi té que dur corona?

—No?... y per qué?

—Perque ells ja la portan sempre al cap...

Pero per molt bé que 's fes la comedia del escenari, millor, molt millor, va fersa la comedia de teló enfora. Tirem'hi un vel.

Se 'ns dñu que dels Concerts que prepara l' Associació Musical de Barcelona, el primer se donará demá á la nit, baix la direcció del eminent compositor y director, el mestre Vincent d' Indy,

El programa estaré format d' obras de Wagner, Beethoven y Schumann.

El segon, que será també tot música sinfónica, será de repertori modern, executantse triadas composicions dels més celebrats autors del día.

Aquést, tindrà lloch el día 8 de Novembre.

ROMEA

No havém de consignar, desde la de *L' Aranya*, cap estrena ni gran ni petita.

S' ha reproduhit la xamosa marina d' Apeles Mestres *Sirena*, que 's representa ab justesa per part de tots, resultant un admirable conjunt.

Sembla ja decidit que demá passat, á la nit, se donará en honor al rey una funció de gala, representantse, además de *Sirena*, el popular drama de 'n Soler *La Dida*.

Si á aquesta empresa li va tant bé la funció regia com á la del Liceo, ja podrá estar contenta. Y deurá dir el senyor Franquesa:

—Eh, quina *Dida* més bona?... Aixó sí qu' es tenir llet, abundant y nutritiva!...

Avuy comensa la serie de funcions mónstruos: Dos *Tenorios* per nit: el de 'n Zorrilla y el de 'n Bartrina.

Ell, gallardo y calavera, quan arriba la tardor se 'ns presenta ab la fal·lera de matá al Comendador.

—Continúan els ensaigs de *La Santa*, comedia de 'n Martí Giol, en un acte, y de la en 3 actes de 'n Santiago Rusiñol, *La lley d' herencia*.

Una de las dugas ó totas dugas s' estrenará probablement la senmana entrant.

TÍVOLI

Dimars degué estrenarse l' opereta *Il pescatore di Nápoli*, prenenthi part la simpática Blanca Bagnoli, qui fa una veritable creació del paper protagonista.

La obra en qüestió vé precedida de gran fama. A Madrid, particularment, va agradar d' un modo extraordinari, obtenint la citada artista un senyalat triomf.

La senmana entrant ens extendrem en més detalls.

Actualment s' está ensajant *La Bella profumiera*, que deurá anar d' aquí set ó vuyt días.

NOVETATS

Cap estrena, durant la present vuytada.

L' única novetat que cal senyalar-se es la reproducció de la bonica comedia del Sr. Pous Pagés *L' endemá de bodes*, que va ser interpretada ab acert pels artistes, que donaren á las escenas de conjunt una sobrietat y una justesa admirables, per lo que mereix alabansas el director, Sr. Gual.

—Continúa representantse ab aplauso la obra d' espectacle *El somni d' una nit d' estiu*.

—En ensaig, una comedia de 'n Santiago Rusiñol: *Aucells de pas*.

ELDORADO

Encare fan de las sevas victoriosament, explotant la afortunada obra dels Quintero *Las de Cain*.

Darrerament s' ha representat ab éxit una humorada en un acte *El nuevo servidor* que s' adapta molt bé á las condicions excelents dels cómichs d' aquesta casa.

L. L. L.

NIT DE MORTS

INSTANTANIA

La nit es fosca... ¡fosc!...
no brilla ni una estrella...
brunzeig la tramontana;
la nit es freda... ¡fredal!...

Déu meu ¡quina basarda!...
 ¡Y el bronzo de l' iglesia
 ab son ¡ning!... ¡¡¡nang!!!... macábrich
 brandeja que brandeja!...
 Al lluny, l' óliva xisela;
 y en mitj l' espay, tot negre,
 ¡tan sols els ulls de l' óliva
 sinistrament llambregan!...
 ¡Y encare las campanas
 brandant á morts segueixen...
 y 's fa la nit més fosca...
 y 's fa la nit més freda!...

F. CARRERAS P.

PEDREGADA

Sota aquest bloch colossal,
 mal dibuixat y incorrecte,
 descansa un pobre arquitecte
 per Barcelona fatal.

Ab permís municipal,
 portá á cap cada projecte
 que 'l millor sols feu l' efecte,
 de un ciclópeu pedregal.

Més ja 'l podeu compadí,
 puig el pobre jau aquí
 de usar la pedra sens mida:

Tant abús n' arribá á fé,
 que 'l mal de pedra siguié
 el qui va acabá ab sa vida.

CECI

¿Qué 'n treuríam ara d' explicar als nostres lectors lo
 que don Alfonso y la seva esposa han fet aquests díes, si
 ja la premsa—fins la que 's d'í radical, fins la que 's
 vesteix de roig y 'ns parla contínuament de la necessitat
 de capgirar el món de dalt á baix—s' ha cuydat d' anarho
 trompetejant hora per hora, minut per minut, sense olvi-
 dar el detall més petit ni la festa més ignocenta?

Modestos com sempre, y molt més trobantnosho ja tot
 fet, ens concretarém á dir que la cosa, ni més ni menos
 que si hagués sigut ensajada, ha anat teatralment reali-
 santse, número tras número, conforme al programa con-
 vingut y ab no poca alegría del senyor Puig y Alfonso,
 del senyor Governador y del grupo dels catorze, que—to-
 tal, setze—deuhen ser probablement els únichs monár-
 quichs qu' encare quedan en la nostra ciutat.

Una definició nova.

¿Qu' és un bisbe barceloní?

Un alt personatge eclesiástich qui, després d' haver
 unit ab el llas del matrimoni unas quantas parellas ricas
 y d' haver confirmat á uns quants milers de criaturas po-
 bras, un día, sense avisar á ningú, se mor repentament.

Aixís es en efecte.

De repent va morir el bisbe Catalá, de repent el bisbe
 Morgades y de repent ha mort també el bisbe Casañas,
 que 'l dilluns era tan víu com vostés y com nosaltres y 'l
 dimars á primera hora estava ja de cos present en una
 cambra del seu antich palau.

No 's pot dir, ab tot, que 'l darrer bisbe de Barcelona
 haja mort prematurament. A 74 anys, el repós sembla ja
 una cosa lícita.

LA ESQUELLA, que á pesar d' haver sigut excomuni-
 cada pel difunt prelat, no li guardava rencor, escriu avuy
 piadosament sobre la seva tomba:

¡E. P. D.!

Va donarse per segur que 'l President del Consell no

se 'n aniría de Barcelona sense haver derogat la funesta
 lley de Jurisdiccions.

Y, efectivament... no ha obert la boca sobre el parti-
 cular, ni pera fer promesas.

Aquí, la regla general de la gent devía creure's que 'n
 Maura, en un rasgo de generositat, aboliría las lleys d,
 excepció...

Peró la regla general deu ignorar que 'l propi «Toni de
 las sobrassadas» es la més gran de las excepcions.

¿Qué preguntan ara vostés?

¿Si lo del dilluns va ser bomba ó petardo?

Lo únich que sabém es que, aquest cop, no ha sigut
 torradora.

Y com que observém que 'ls diaris de Madrit, y alguns
 d' aquí que 'ls fan el joch, volen que sigui bomba y co-
 mentan la nova explosió ab indignació massa dramáti-
 ca, á nosaltres no nos da la gana—que diría don Alacand-
 ro—de ballar á n' aquest só.

Y per aixó fem punt.

No es potser desacertada la pensada que l' Ajuntament
 ha tingut d' instituir un cos de *Guías públichs*, encarre-
 gats d' acompanyar per la ciutat als forasters que la vi-
 sitin y vulguin utilizar els seus serveys.

Peró, permétisse'ns que fem una pregunta.

El reglament dels futurs *ciceroni* barceloníns ¿quí l' ha
 redactat? ¿En Gedeón ó en Pero Grullo?

Nada menos qu' entre 'ls seus articles hi figura el que
 textualment aném á copiar:

«Los Guías públicos deberán respetar y acatar á los
 Guardias del Ayuntamiento.»

A LA MEMORIA DEL DIFUNT

B. N.

—Tractantse del teu primer marit ¿vols dir que
 aquesta corona no es massa magreta?

—Cál... Si ell la veyá, de segur que li agradaría.
 ¡Era un home tan senzill!...

¡Pues no faltava més!
 ¿Que potser hi ha algú que suposa que 'ls qui no son Guías públichs poden tractar als Guardias del Ajuntament á clatelladas ó á cossas?...

¡Una mica més de sindéressis, senyors lleisladors de la Casa Gran!...

El día 4 de Novembre el rey anirá á Arenys de Mar.
 Allá visitarà la Granja Paradís y després esmorzarà en el Mont Calvari.

Un comentarista d' humor que acaba de llegir la noticia:
 —¿Primer á la Granja Paradís y després al Mont-Calvari?... Sí, vaja,... al revés de Cristo, que primer va anar al Calvari y després al Paradís.

No hi ha més; á la *Gaceta dels xinos* n'hi passa alguna de grossa.
 Mirin, mirin ab quíns divagacions més extranyas se 'ns despenjava l' altre diumenge:
 «Ese sol que directamente de América llega al corazón del partido...»

¿Ho havían sentit dir may que la llum del sol anés de ponent cap á llevant?

«El *superhombre* colectivo que desde su montaña...»

Aquest *superhombre* ¿saben qui es?... ¡Don Alacandrol..

Formalment, ¿no creuen que ha arribat el cas de que un bon metge alienista dongui una mirada als autors de semblants despropòsits?

Un diari del trust madrileny, informant als seus lectors de lo que á Barcelona ocorreix ab motíu de la visita regia, deya un día d' aquestos en la secció telegráfica:

«Los Reyes estuvieron esta tarde en el Parque viendo el laberinto...»

¡Arriba! Ja veuenh vostés ab quína facilitat el *Laberinto*, que fins ara sempre havia sigut á Horta, queda traslladat al Parch.

¡Ah baligas-balagas del trust!

Vosaltres sí que hi sou de debó á dins d' un laberintol
 Y no contents ab serhi vosaltres, hi feu entrar als vostres lectors, que després de llegir las informacions que 'ls doneu se quedan sense saber una paraula de la veritat verdadera.

¡Vaya un pam de nas se 'n varen endur els que anaren á rebre el ministre de Marina!

Els diaris anunciavan que ja havia agafat el tren en direcció á Barcelona, y resultá que no 's va moure de Madrid.

Als enganyats els está bé, per tontos.

Mirin que anar á la estació á rebre al ministre de Marina!

A un ministre de Marina, en tot cás, se l' espera al moll.

Una nota que figurava en el cartell de la funció donada el passat diumenge á la *Casa del Pueblo*:

«Durante el tercer cuadro de la segunda zarzuela quedarán apagadas las luces del teatro.»

Es dir, que 'l local va quedarse á las foscas.

MOMENT SOLEMNIAL

—Apa, home... ¿que no li colocas? ¿En qué estás pensant ara?...

—Pensava que, tant lleminera com era ta mare, millor que una corona grossa deuria preferir un tortell petit.

M' horroritzo al pensar en la brometa que 'l paper letrouixista hauría fet si aquest *aconteixement*, hagués occregut en el teatro d' un centro solidari.

* *

Per lo demés, el trobarse á las foscas, als adoradors de don Alacandro no deu causarlos cap sorpresa.

Es l' estat en que solen quedarse sempre, quan acaban de sentir un discurs d' algun dels seus propagandistas.

Sembla que á la Casa de Maternitat va saludarse á D.ª Victoria als acorts del *Himne Inglés*...

Ey, senyors de la *meseta*!... ¿Ja us hi heu fixat bé?... ¿Per qué no diheu, ara, que us han *postergat* la «Marcha de Cádiz»?

—Sabs qué m' han dit?... Que al Liceo hi haurá en d' Indy, per Tots Sants.
 —¿Qué 't diré?... D' Indy per d' indy, més m' estimo el de Nadal.

Eramos pocos...

També els reconsagrats están en lluyta intestina.

PLAFÓ DECORATIU

La morigerada «Unió Catalanista» ha expulsat solemnement del partit al senmari *Metralla*.

Vet aquí uns unionistas de nou sistema: que disgregan, separan, divideixen...

—Donchs que no 'n diguin l' *Unió*, exclamava un esguerrà al llegirho... Que 'n diguin l' *Amputació Catalanista*!...

Un diari de Madrid, al donar compte de l' arribada del reys á Barcelona, exagera las cosas de tal modo que en el paroxisme del seu deliri monárquich exclama:

«Entusiasmado el pueblo quiso entonces arrastrar el vehículo...»

El corresponsal que ha trasmes la noticia devía pendre per pueblo alguna taula de jugadors de manilla. Va sentir que algú deya: *Arrostrol*.. y li va faltar temps pera esbombarho á Teléfonos.

Vet aquí lo que té 'l precipitarse.

S' hagués esperat una mica á que tiressin l' as, y hauría vist com li *fallavan*.

Diplomacia infantil.

En Miranius, que s' acaba de menjar quatre panellets per postres, s' encara ab la seva mare:

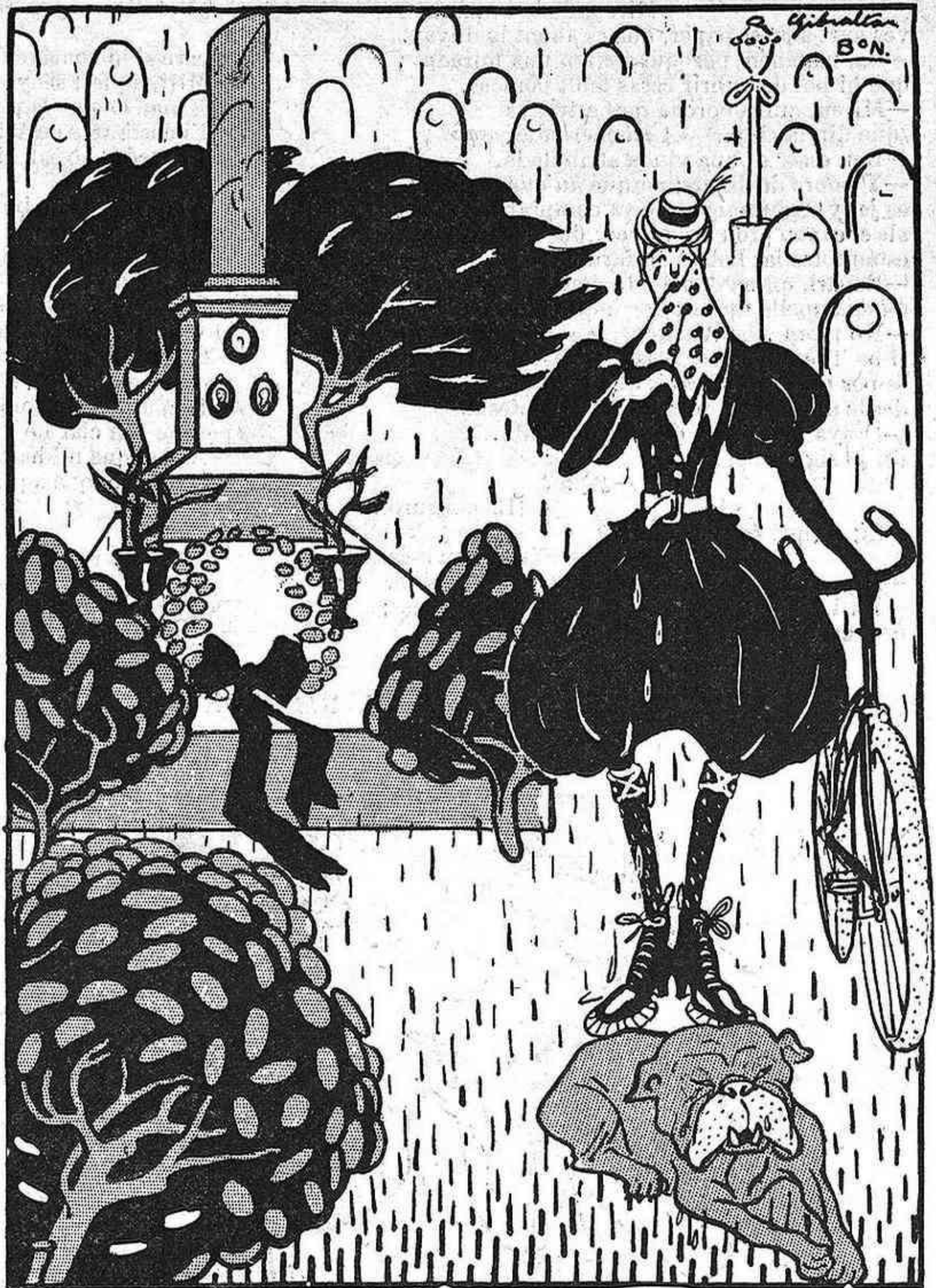
—Escolta, li díu. ¿Vols ferme el delicat obsequi de preguntarme si 'n vull un altre, de panellet?... Y tingas per entés que si m' ho preguntas no 't podré dir que no, perque á una mare no se li ha de negar res.

NOTAS DE CASA

Diumenge tingué lloch la inauguració del *Ateneu Autonomista del Districte VI*, instalat al carrer de Muntaner, número 6.

La Junta Directiva ens enviá, pera que 'ls repartíssim entre personas necessitadas, tres bonos de pa, carn y arrós dels que 'l nou Ateneu va distribuir en celebració de la diada.

∴ Segons comunicació qu' hem rebut, l' *Ateneu Barcelonés* degué celebrar ahir vespre la sessió inaugural d' aquest any.

Las delicias del Sport en el temple de la Mort.

- 4.ª AVÍS.—*Gumersinda*.
- 5.ª INTRÍNGULIS.—*Carabassa*.
- 6.ª CONVERSA.—*Jordi*.
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Hi ha sal de mar y sals de roca*.

SOLUCIÓNS

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Can-sa-la-de-rí-a*.
- 2.ª ANAGRAMA.—*Arcadi, cadira*.
- 3.ª CADENA DE PUNTS.

set
ese
Terra
Ron
aniré
ral
elias
ala
sabrà
Ros
ase

TRENCA-CAPS

XARADA

DETECTIVADAS

SERLOCK HOLMES AL CEMENTIRI

Pels feréstechs carrers del cementiri Sherlock Holmes passeja ab molta calma; y es trova ab en Wastóns, á qui saluda y li diu:—Ja conech que veniu ara de penjar una creu en un *dos-terça*. —¿Y cóm ho sab aixó?

—Las vostras calsas tan brutas dels genolls, ben clar ho indican que us haveu ajupit per colocala.

—Es vritat.
 —Y la vareu comprá á *El Siglo*.
 —Pro ¿qui li ha dit?
 —Mireu; de la butxaca vos surt aquest paper, que es ahont la duyau.
 —Ba, ba; aném per 'quí á *cinch* una mirada que hi pot descobrir cosas molt bonicas,
 —Mireu, quína corona mes estranya ¿que diu la cinta:—«A mi querido esposo.»
 —Deu esser d' una viuda atribulada.
 —Y pobre de diners; perquè *hu-quart-quinta* es ja, y segurament que va comprarla als encants, prou qu' es veu; fins enganxadas están totas las lletras ab farina...
 —Repari, quína dama allí, endolada, *tot* en aquella tomba; crech que plora.
 —No plora, no, Wasttóns, la sab molt llarga; si be 'l seu mocador pels ulls passeja es per parlá ab un *socio* que la guayta desde allá baix... mireu com li contesta.
 —¡Vaya una viuda mes aprofitada!...
 ¡Si jo sigués del mort...
 —¿Qué?
 —¡Li asseguro...!
 —Sí;... ¿qué fariau..? que..?
 —Faría... malvas.
 —Aquest xistu, Wasttóns, es un xich fúnebre.
 —Miri, miri, á n' aquí si n' hi ha de llágrimas; deurán haver vingut molts á plorahi.

—Sí; la humitat es gran; no pot duptarse pro, no es pas de plorar tanta mullena; aixó es d' un gos que aquí ha vingut á fé ayguas.
 —¿Vol dir, senyor Sherlock?
 —No 'n tingueu dupte.
 encare s' hi coneixen las petjadas.
 —Miri, aquest senyoret, quína corona mes *quarta-quarta* porta en una capsá.
 —Li costa tres pessetas á *El Ingenio*.
 —Pro ¿cóm ho sab aixó, vosté?
 —No falla; ben clarament ho indica la etiqueta que no van arrencar quan vá comprarla.
 —Repari, quína tomba més artística.
 —Si que ho es; aquí dintre hi ha 'l cadávre de un senyor que morí á Vilarrodona el vint d' Agost del any mil noucents quatre.
 —Senyor Sherlock, dispensi que li digui, pro 'm sembla que aquest cop toca campanas.
 —Donchs, es tal com he dit; vos ho asseguro porque ben clar ho diu aquella lápida.
 —Ara sí que m' ha mort; ben clá ho confesso.
 —Cuydado, que aquí els morts... tots son cadávres.

J. STARAMSA

CONVERSA

—¿Ahont vas tan depressa, Quim?
 —A Girona á veurer al meu germá que s' acaba de morir.
 —Quin ¿en Pere?
 —No, home; el que entre tú y jo hem anomenat.

JOSEP MORELL Y VIUSA

TARJETA

T. ALOMAR

Combinar aquestas lletras pera que resulti el nom d' un quadro dramátich catalá.

S. MATARÓ

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horizontal: Provincia espanyola; 2.ª: Nom de dona y 3.ª: Altre nom de dona.

J. M. MESTRES

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

C ROSA I

A. LAURADÓ MONSENY

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

Tintas Ch. Lorilleux y C.ª

LA RAHÓ S' HA DE DAR Á UN MORO

—¿Me pensava qu' eram nosaltres els que feyam ploure?
 —No us enfadeu per xó: sou vosaltres... y uns altres.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Don Juan Tenorio

DRAMA FANTÁSTICO DE
DON JOSÉ ZORRILLA

Ptas. 2

El Nuevo Tenorio

DRAMA DE LOS
Sres. BARTRINA y ARÚS

Ptas. 2

Apeles Mestres

IDILIS

LLIBRE PRIMER y LLIBRE SEGON

Preu: 2 pessetas

La próxima semana fijaremos

el día de la aparición de

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA DE LA VIDA PRÁCTICA

PARA EL AÑO 1909

HISTORIES D'ALTRES TEMPS

* * * * *

Pierres de Provença

Un tomo en octau, Ptas. 1

Accidentes, enfermedades
y plagas que atacan á la vid
POR
HERMENEGILDO GORRIA
Un tomo, Ptas. 3

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

ALMANACH

PERA L' ANY 1909

Cuberta á la tricromía, deguda al artista catalá
ANTONI FABRÉS

Els dotze mesos, dibuixats per l' IDA

DINTRE DEL LLIBRE HI FIGURARÁ UN

Gran panorama, imprés á varias tintas

PODEN NOSTRES CORRESPONSALS FORMULAR PEDIDO

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuó ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

